GRADSKA KNJIŽNICA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODJEL

Poštarina plaćena

POJEDINI BROJ 1.50 D

Tribuna

„TRIBUNA" poludnevnik
UPRAVA: Šibenik ulica Episkopa Milaša.
UREDNIŠTVO: Šibenik, ul. Ep. Milaša. Telef. 47. Split: Marulićeva I/II.
ČEK. RAČ. Zagreb 46.798
PRETPLATA mes. d. 14, za inostranstvo din. 25.
RUKOPISI se ne vraćaju.

GODINA V — ŠIBENIK — 12 januara 1937 — SPLIT — BROJ 467

ČEHOSLOVAČKA

Holandski list „De Standaard", organ ministra predsednika Colijna, objavio je članak „Engleska i Čehoslovačka", u kojem konstatuje, da je britansko javno mnenje osudilo nedavni Garvinov ispad protiv Čehoslovačke. List konstatuje, da je Garvinov napadaj bio u engleskoj štampi usamljen i da su ga nepovoljno primili i zvanični i poluzvanični krugovi. Merodavnim londonskim krugovima je dobro poznato, da bazu čehoslovačke politike oduvek predstavlja orijentacija prema zapadnim silama, Engleskoj i Francuskoj.

List dalje podvlači, da Čehoslovačka iako nije izričito imenovana, u poslednje vreme stoji u centru raznih razgovora i to razgovora s apsolutno pozitivnom sadržinom. Istina vodja sudetskih Nemaca Konrad Henlein je prilikom svojih čestih poseta u Londonu poknšao da izvesnim krugovima ulije uverenje, da se Čehoslovačka sastoji stvarno samo iz jednog problema. Medjutim se ispostavilo da taj problem ima vrlo mnogo strana i da zbog toga Čehoslovačka, koja kao jedna od najviše ugroženih tačaka Evrope želi mir, mora biti štićena i u svojim težnjama pomagana. Oprezni konservativni organ „Morning Post" je u svom značajnom članku uporio na to, da se poslednji Edenov govor u Bradfordu ticao u prvom redu Čehoslovačke. Merodavni politički krugovi Velike Britanije jasno vide, da napadaj na Čehoslovačku neće biti izolirana akcija, nego će smesta izazvati evropski rat.

Bivši britanski ministar kolonija, poznati konzervativni političar L. Amery je dao „Neues Wiener Journalu" intervju o srednjeevropskim prilikama u kojem je Čehoslovačkoj poklonio specijalnu pažnju. Amery podvlači, da se Engleska mora intenzivno interesirati za razvitak situacije u srednjoj Evropi. Engleska je tabože dobila od Nemačke garancije što se tiče mira, te se tako izuzevši događaje u Španiji, britanska politika ne mora bojati u budućnosti nikakovih momenata nemira u Evropi. Bez obzira na to da Čehoslovačka ima važan zadatak u okviru evropske saradnje, ima i svoju evropsku misiju, koja je data njenim specijalnim strategijskim položajem i koja je baš danas od vanrednog" značaja. Čehoslovačka ne može jednostavno nestati s mape i ne može biti rasdeljena. Kako je održanje status quo" u apsolutnom interesu Engleske, ona je automatski živo zainteresirana na održanju integriteta čehoslovačke države. Neposredni vitalni interesi Engleske bi bili ugroženi svakim konflikt tom u srednjoj Evropi, jer bi lokalizacija konflikta teško bila moguća.

Bivši italijanski ministar inostranih dela grof Sforza je napisao u holandeskom listu „Nieuwe Rotterdamsche Courant" značajan članak u kojem veli, da Rusija ne poklanja pažnju nemačkim invektivama, jer je svesna, da je Čehoslovačka pravi cilj hitlerovskih napadaja. Zbog toga se nemačka propaganda trudi, da Evropu uveri da je Čehoslovačka zaražena bakcilom boljševizma. Isto tako su lažne berlinske vesti o ruskim aerodromima u Čehoslovačkoj itd. Ozbiljna stvar je to, da se napadaj vrši po naredjenju najviših mesta. Diktature računaju s time, da mogu vršiti nasilna dela, a da protiv njih ne ustane umerenija demokratija. Nesvesni i nedobrovoljni krivci se pojavljuju u raznim zemljama; u Belgiji su profesori, koji upozoravaju na antiromanski karakter Husovog naroda, u aristokratskoj Engleskoj čehoslovački feudalci upozoravaju na gubitak svojih imanja, ali pritom ne govore, da je baš agrarna reforma sauvek onemogućila boljševičku revoluciju. Prag leži na liniji Berlin-Budimpešta—Perzijski zaliv. Posedanjem Praga bi Berlin dobio više nego romantičnom avanturom u dalekoj Ukrajini. Potčinjavanje Čehoslovačke bi omogućilo nemačku hegemoniju u Evropi. To u neverovatnoj zaslepljenosti ne shvaća Poljska, u čijem interesu mora biti samostalnost Čehoslovačke.

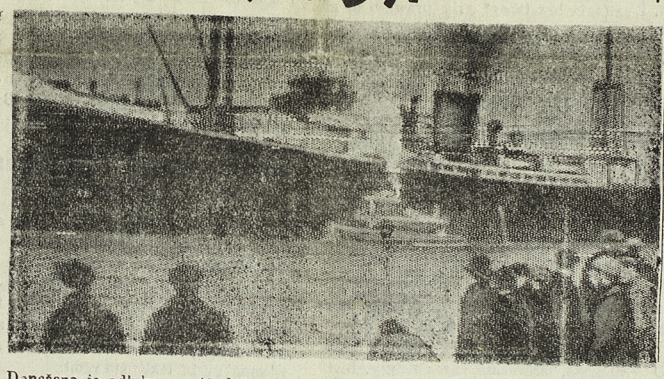
rć,

Odnosi izmedju POLJSKE i DANZIGA

(Varšava, 11 januara c.) Bivši pretsednik danciškog senata dr. Rauschning je objavio u nedjelnom listu „Der Deutsche in Polen" senzacionalni članak o problemu slob dnog grada Danziga, koji je tim značajniji što ga je napisao bivši pretsednik danciškog senata. Poznato je da se baš ovih dana vode pregovori između Poljske i Danziga o unutrašnjoj situaciji u slobodnom gradu i o odnosu Danziga prema Društvu naroda.

Dr. Rauschning u svom članku veli, da prvi uslov za umirenje duhova na Visli mora biti deklaracija berlinske vlade, kakve namere ima nemački Reich u danciškom pitanju. Nemačka vlada mora jasno izjaviti da li namerava da respektira sadašnju situaciju slobodnog grada Danziga, koja se oslanja na versaljski mirovni ugovor ili namerava da Danzig otkloni u nemački državni teritorij. Još je interesantniji fakat, da dr. Rauschning smatra za veliku štetu, što između Poljske i slobodnog grada ne posreduje Društvo naroda. Poznato je naime, da je Varšava taj razvitak i bilateralne odnose između obeju strana jedno vreme proglašavala za napredak, dok se nije uverila da je ta situacija od koristi Berlinu, koji se time nalazio u situaciji jačeg. Dr. Rauschning veli, da bi direktno izravnanje konflikta između Poljske i Danziga dovelo do neposrednih pregovora između Varšave i Berlina. Dalje konstatuje, da je sporazum Poljske i Nemačke bio prolazan i da su danas stanovišta tih država u pitanju Danziga puna antagonizma. Uklanjanje Društva naroda je isto što i uklanjanje „pufera" u danciškom pitanju između Varšave i Berlina.

Zabrana izvoza oružja iz USA

Donešena je odluka senata da se potpuno zabrani izvoz ratnog materijala iz USA za Španiju. Pretsedniku Ruzveltu dato je na volju da potpiše ovu odluku i odredi dan stupanja na snagu.

Ratni materijal bio je spremljen u nekim lukama Sjedinjenih država, a neki brodovi bili su već započeli sa krcanjem za transkport u Španiju.

Donošenjem odluke o zabrani izvoza, nastojalo se pre stupanja na snagu izvesti materijal.

Španski brod „Mar Cantabrico" koji se je nalazio u Njujorškoj luci, uspeo je nakrcan ratnim materijalom otploviti za Španiju u poslednjem času, kada je odluka imala stupiti na snagu.

Naša slika radiografski prenešena iz Njujorka prikazuje brod „Mar Cantabrico" na gatu u njujorškoj luci gde je krcao materijal. Ovaj brod uspio je pobjeći vlastima sjedinjenih država a sada je pitanje hoće li uspjeti stići u španjolske vode i na određeno mjesto predati tovar ili će biti prisiljen dati ga protivnicima.

Pobuna seljaka protiv vlade u Valenciji

Teneriffa, 11 januara (r) Havas javlja: Ovdašnji radio-klub saopćuje da je prema dobivenim vijestima u pokrajini Alicante izbila seljačka pobuna protiv vlade u Valenciji. Pokret se širi duž Sredozemne obale sve do Valencije. Vlada je uputila protiv pobunjenih seljaka milicionare, koji su u više mahova otvarali vatru na seljake. Ima mnogo mrtvih.

Opsadno stanje u Krakovu

Varšava 11 januara (r) „Gazeta Poljska" javlja iz Krakova da su po ulicama grada izlijepljeni plakati u kojima se saopštava naredjenje ministra vojnog kojim se u Krakovu proglašava opsadno stanje. U proklamaciji se kaže da će se poslije objavljivanja ovog naredjenja svaki zločin protiv države, javnog reda i mira, bezbjednosti države i slično kažnjavati od vojnog suda smrću strijeljanjem".

Stvaranje „Drugog Danciga" u Sredozemnom moru?

London, 11 januara (r) Rojter saopštava povodom spora između Francuske i Turske radi Aleksandrete da će London pozdraviti jedno razumno rješenje toga pitanja od strane Društva naroda. Medjutim, isključeno je priznanje jedne nezavisne Aleksandrete. Velika Britanija ne želi da se stvori „drugi Dancig" u Sredozemnom moru. Ne može se govoriti ni o izmjeni Lozanskog ugovora, pošto bi ona oborila status kvo u Sredozemnom moru. Nije isključena mogućnost da će Velika Britanija iskoristiti svoje dobre odnose sa Turskom i Francuskom u cilju da se nadje jedno prijateljsko rješenja spora.

Ekonomsko iskorištavanje Abesinije i držanje Jugoslavije

Trst, 11 jan. „Piccolo" u svom dopisu iz Rima kaže:

„Iz Beograda se javlja, da se u tamošnjim trgov. i indust. krugovima živo i s izvjesnom bojazni komentiraju vijesti o učešću Njemačke, Austrije i Madjarske u trgovini s Abesinijom nakon priznanja novog talijanskog imperija u Istočnoj Africi od strane ovih triju država. U pomenutim jugosl. krugovima se ovo učešće označuje kao prava suradnja na ekonom. iskorišćivanju Abesinije".

Ove vijesti — kaže se dalje u dopisu — izazvale su bojazan u krugovima industrijalaca i izvoznika lijesa iz Hrvatske i Slevenije te u krugovima industrijalaca cementa u Splitu, a ovo su dva najvažnija izvozna artikla Jugoslavije. Zbog toga je razumljivo, da predstavnici ovih dviju industrija ističu bojazan, da će ove industrije biti potisnute od konkurenata austrijskih, madjarskih i njemačkih, ako se Jugoslavija ne složi sa priznanjem osvojenja i dosljadne tome i suvereniteta Italije nad Abesinijom. Predvidja se zato, da će predstavnici ovih dviju industrija potpomognuti i drugim krugovima jugosl. izvozne industrije i trgovine preduzeti korake, da upozore jugosl. vladu na potrebu brzog priznanja talij. imperija u Istočnoj Africi u privrednom interesu zemlje.

„Neoživotvoreni ideali stare generacije"

Udruženim silama repatice takozvane „SDK" povedoše hajku i okomiše se na tekovine postignute Albanskom Golgotom, Solunskom Epopejom i ostalim brojnim žrtvama i stremljenjima Znanih i Neznanih iz svih naših krajeva i pokrajina, na naše Jedinstvo Narodno i Državno, na Jugoslavenstvo (koje im je sinonim na pr. uzunovštine), UNITARIZAM (koji brkaju sa centralizam). Jedni doduše, takozvani „samostalni demokrate", prikriveno i odskora, a drugi, Mačekovci, otvoreno, u nastavku.

Uzećemo g. V. Vildera kao raprezentanta samostalsko-demokratske „vojske" (par nas sa Parnasa, što no rekao Kreše Kovačić), jer drugoga se i ne čuje sem njega. Shvatljivo je da on, kao dojučerašnji pobornik (vatreni) integralne jugoslavenske misli ne može na isti način da dâ isti ton separatističkim gajdama kao na pr. i g. Dr. J. Berković ili ma koji drugi „stari" pristalica HSS, koji je odavek bio protivnik jugoslavenskog unitarizma.

Gosp. Vilder našavši se na terenu SDK stičajem političkih okolnosti 1927 godine, pa primenonom jednog istorijskog akta uvidevši da je kapetan na brodu bez posade (SDS često je likvidirana u Splitu na konferenciji 21 IX 1930 održanoj pod pretsedništvom jednog od prvaka SDS g. Dr. Prvislava Grisogona!), shvatljivo je, krivcem za svoju tragediju čini Sesti Januar (na aluzije u članku „Kralj i narod", ju „Novoj Riječi" od 17 dec. o. g., posebno ćemo se osvrnuti), pa njemu, prema tome, sve teškoće, ne za narod, već za njega ličnо, datiraju od Šestog Januara, dok te teškoće (koje nisu „otmeno otklonjene"!!!) njegovim partnerima — s kojima vodi t. zv. „razgovore" — datiraju od 1918 godine...

Gosp. Berković je nedavno na jednom političkom zboru svoje stranke („hrvatskog pokreta") kazao da je delo „Ujedinjenja od Prvog Decembra „Falsifikat", dok takva šta g. Vilder ipak nikad nije rekao (iako vlada „jednodušnost" u SDK!!!) jer je i njegov šef kao nostalom i g. Trumbić, bio saučesnik pri donošenju tog „falsifikata", ali da bi kakotako manifestirao „jednodušnost" on se preko svoje „Nove Riječi" vajka, kako se u ujedinjenoj otadžbini odnosno u „OVOJ DRŽAVI" (uopšte reč JUGOSLAVIJA izbegava) nisu oživotvorili i deali stare generacije...:

„... Nije danas naše pitanje u tome, tko je i kako je sanjario i pjevao prije pola stoljeća.... Pitanje je sad jesu li i kako su oživotvoreni ideali stare generacije..." I onda: „možemo li i danas živjeti od slavopojki o prolivenoj krvi u minulim bojevima?" („N. R." br. 5 od 26 nov.)

Da ti „razočaranici" (a to je sinonim reči „dišperateri"), koji se nisu „snašli u zbiljі života", a to će reći: na NOVOM PUTU što ga je Kralj Ujedinitelj ntro Svojom rukom Šestog Januara, da oni, dakle, pod NEOŽIVOTVORENJEM „ideala stare generacije" misle na NEISPUNJENJE njihovih malih sitnih ličnih koteriјaških, klikaških, partizanskih računa („ideala"), a ne na stvaran ideal *starih generacija*: ujedinjeni jugoslavenski narod u jednoj državi, to nam baš oni svojim delima i pokazuju: tapkanjem na mestu, ropskim metanisanjem „vođji", politikom skrštenih ruku, negativnom opozicijom, destruktivnom kritikom, u jednu reč „razgovorima", kojima umesto da nastave izgradnjom dela na kojemu se je „stalo" — koncediramo da kažemo — 1929 te godine, ili ako hoće: 1927 sme (protokol izmedju SDC i HSS od 10 XI 1927), oni naprotiv ruše i ono malo „OSTVARENOG SNA": započeti proces izgradnje kulturnog i duhovnog jedinstva, a na ime Jugoslavija, Jugoslaven i Jugoslavenstvo udarili anatemu, jer znaju pokvarenjaci da bi baš opštom primenom i prihvaćanjem Jugoslavenskog imena (i duha) Ideali starih generacija bili oživotvoreni. Ti izbezumljeni partizanski kerifeji i nedostojni potomci naših predaka (starih generacija!) da bi što više uprskali Ideale starih generacija oni jugoslavenstvo neukom i neupućenom narodu prestavljaju kao laž, izmišljotinu, dekret, tvoreviuu ovog ili onog režima, po njihovu bi izlazilo da do dolaska g. Živkovića ili ma kojeg drugog „krvnika" na vlast jugoslavensko ime nikad ni postojalo nije. (Kao propagator te morske ideje naročito se ističe sptitski advokat g. Dr. Edo Bulat, nostalom čuvar Orjunaške zastave ! ! !). A jugoslavensko ime rodilo se je i prvi put primenjeno baš u samom Zagrebu. Ilirac Janko Drašković u svojoj „Reči plemenitim kćerima Ilirije" već pre stotinu godina, 1838 g., sponinje Jugoslavene. Neumrli Štrosmajer svojoj Akademiji znanosti i umetnosti ne daje Hrvatsko ime već Jugoslavensko. Jugoslavenska Akademija znanosti i umetnosti i danas postoji u Zagrebu, a u grozemornom „čišćenju" Zagreba i Hrvatske uopšte od jugoslavenstva niko nije pa čak ni šef jugoslavenofobâ Maček ni pomislio da bi atakirao na Jugoslavensko ime Štrosmajerove akademije.

Gosp. Dr. Ivo Tartaglia dok nije bio zahvaćen vrtlogom psihoze takozvanog „pitanja hrvatskog" vrlo pravilno je bio rekao u času kad je Kralj Ujedinitelj Svojim istorijskim aktom od 3 Oktobra 1929 g. dao našoj zemlji njeno PRAVO ime (o kojem su sanjale STARE GENERACIJE!): JUGOSLAVIJA i istu podelio na DEVET BANOVINA (od kojih jednoj, Primorskoj, i on, dr. T., je stajao na čelu, a to u vreme „krvavog Perinog režima"). „Pred ovim velikim dogodjajem — bio je rekao g. Dr. I. T. — moraju iščeznuti svi eventualni momenti MANJE VAŽNOSTI koji su neizbeživi kod stvaranja VELIKIH DELA u istoriji jedne države...", (izjavio dopisniku „Politike" 8. X. 1929 g.).

Ovu misao, koja je nostalom opšta i poznatâ, izrekosmo kroz usta g. bivšeg bana utoliko, da — kad se uzme da je danas i on „razočaran" — baš ukažemo kako naši „vodeći krugovi" VELIKIM DELIMA, kao što je jugoslavenstvo, pretpostavljaju momente MANJE VAŽNOSTI: povredjenu ličnu taštinu, lokalne interese, regionalni egoizam, periferijski kampanilizam; staju na pol puta, bacaju orudje u zapećak, a svojom „preorijentacijom" negiraju i demantiraju sami sebe i svoja dela, a time skvrnave i ideale STARIH GENERACIJA!

Ipak sve te njihove „preorijentacije", „revizije", „evolucije" i „devolucije" njihovih mišljenja lične su i interne njihove stvari, a SAN IDEALA STARIH GENERACIJA — bez obzira da li su politički kursevi „krvavi" ili „nekrvavi" — izgracuje se, polako, ali sigurno, a možemo reći i neprimetno, onim tempom — što no bio rekao g. Tartaglia — koji je „neizbeživ" — svojstven — stvaranju velikih dela". Oni koji i danas propovedaju trojstvo naroda (a sve zato što nemaju kormilo državnog broda u svojim rukama) zaboravljaju istorijska zbivanja, koja su u bliskoj prošlosti dovela do političke slobode i narodnog jedinstva nemačku i talijansku naciju:

Ali, možemo reći i mi:

Da, neoživotvoreni su ideali stare generacije...

Nisu zaista oživotvoreni ni naši ideali..

Iako danas imamo Jugoslaviju, ona nije onolika kakvu su htele — stare generacije,

— po LJ. GAJU: „Iliriju (Jugoslaviju) na tri ugle med Skadrom, Varnom i Bjeljakom (Vilah)..",

— po IVANU CANKARU: „Jugoslaviju od Julijskih Alpa do Egejskog mora..."

Hteli ne hteli mi još uvek živemo u duhu našeg nacionalng romantizma kad se pevaju kao što su pevalę „Pesmice pre 50 godina"...

„Az nes'm nito Srbin, nito Blgarin —
Az s'm Jugoslavjanin!"

Ja nisam niti Srbin, niti Bugarin —
ja sam Jugoslaven!...

Stambolijski — izostavljajući što od njegove mučeničke smrti nije proteklo još ni 15 a nekmoli 50 godina — „sanjario" je i kao pretsednik vlade jedne SUVERENV države, Bugarske, o Velikoj Jugoslaviji i zbog te svoje „sanjarije" platio glavom, — pa kad ti naši „razočaranici" prelaze preko „sanjarija" tog jugoslavenskog džina, kud bi mogli da poklone i zeru poverenja onima koji („po dekretu"!!) kažu:

Mi nismo ni Srbi, ni Hrvati, ni Slovenci — mi smo Jugoslaveni!

Ideali starih generacija oživotvoruju se. Našom verom. Verovanjem našim. Ako se hoće i sujeverjem.

Srušiti ih neće sva „razočarana" hrvatska gospoda i srpska gospoda okupljena u kružoku zvanom „U. O., u U. druženju Očajnjka.

Ljubidrag Garčina

POLITIČKI PREGLED

Dva naroda — koji žive pomiješano u kući do kuće, njivi do njive, vrtu do vrta, grobu do groba

Čestitka Dr. Mačeka Srbima.

Vilderova nova riječ donosi na uvodnom mjestu čestitku Dr. Mačeka Srbima pristašama SDK:

Na ovo posljednje, moram odmah odgovoriti: Seljačko Demokratska Koalicija, koju su organizirale Hrvatska Seljačka Stranka i Samostalno Demokratska Stranka 1927 godine, dakle prije desetak godina pod vodstvom pokojnog Učitelja i Vođe Stjepana Radića i pokojnog Svetozara Pribičevića, stvorena je baš i organizirana u duhu nauke, čije rođenje slavimo; stvorena je baš u duhu Mira i Ljubavi i mogu reći, da toga nije bilo, nikada Seljačko Demokratska Koalicija ne bi bila stvorena.

Prvo je trebalo, da zavlada mir između hrvatskog i srpskog naroda u hrvatskim i „prečanskim" krajevima, gdje Hrvati i Srbi žive pomiješano ne samo sela do sela, nego i kuća do kuće, dimnjak do dimnjaka, njiva do njive, vrt do vrta, grob do groba. Trèbalo je — rekao sam — prvo da među njima zavlada mir jer dok su se oni međusobno svadili i gledali prijekim okom treći se smijao, uživao i vukao korist iz njihove svađe.

Tako su u mnogim krajevima između Hrvata i Srba nastali pravi bratski i čovječanski odnosi, a gdje to još nisu, uvjeren sam, da će uskoro nastati, a pogotovo čim se uvjere, da SDK vodi politiku i borbu baš za slobodu, pravicu i čovječnost.

Treba imati to na pameti i znati da nam je sudbina zajednička, pa ćemo onda mirno moći zapjevati: Slava Bogu na visini!

Hodžera svojim pretsednicima opštine

Vi ste sami osetili na sebi i na svojim prijateljima sve one nepravde, sva ona bezakonja i maltretiranja, koja su često ranjili pretsednici opština činili, pa se zato čuvajte takvih postupaka i takvog rada. Sve ono što je do sada rđavo nadeno, neka vam bude nauk, da i vi sami ne bi tako isto radili.

Pridržavajte se uvek zakona. Ali ne dozvoljavajte nikad da se u vašoj opštini više bezakonja ni sa koje strane. Danas je uobičajeno, da se izdaju nezakonita naređenja putem telefona ili usmenim putem; takva naređenja ne samo da ne izvršujete, već da i sprečite njihovo izvršenje, ako bi neko mimo vaše volje hteo da ih izvrš.. Mi, Borbaši tražimo da se mnogi zakoni promene, ali dok postoje mi ćemoih poštovati i njih se pridržavati i nećemo dati ni drugome da ih gazi i ne poštuje.

Ne pravite razliku između onih koji su glasali za vas i onih koji su glasali za vaše protiv kandidate. To ne bi bilo u duhu našeg programa Borbaškog.

Budite prema svima jednaki i pravični. Štitite naročito sirotinju.

U vama treba svaki član vaše opštine da oseti svog prijatelja, svog zaštitnika.

U svom radu budite uvek ispravni, pošteni i tačni; to isto tražite i od svih članova opštine".

Bivši hrvatski ban o narodnom sporazumu

Jučerašnja „Pravda" donosi uvodni članak iz pera bivšeg hrvatskog bana Dr. Tomljenovića o biti narodnog sporazuma.

U članku se između ostaloga kaže:

Sve oportunističke kombinacije mijenjaju se vrlo brzo, jer se kupe oko vlasti i u njoj konzumiraju, a u tom se velika pitanja gube. Narodni spor, međutim, koči politički život tako očajno, da prelazi i preko normativa osnivanja jakih grupa po liberalnom odnosno konzervativnom pregsamu. Zato je potrebno, da najveće grupe nađu sporazumno rješenje glavnih pitanja i za provedbu da okupe ostale.

Već kad se načelno ukloni narodni spor, mogu da se otvore zdrave političke osnovice. Prema tome nije toliko važna ni forma ni vrst sporazuma, koliko spontani narodni rad za zajednicu i efikasne sankcije stvarne jednakosti u njoj, — te srži spoticaja. A sporazum će državu ojačati i omogućiti nevezano regulisanje svih potreba vremena. U tom je spasonosna dinamika same biti narodnog sporazuma.

Sporazum S.H.S. predstavlja neophodnu nuždu za narodnu solidarnost, koja jedina može osigurati demokratski život i veliku jugoslovensku budućnost. Treba imati u vidu i to, da provedba sporazuma treba vremena. A na brze odluke upućuju i prilike na slovenskom jugu, kao i velike opasnosti u Evropi. Zato niko ne smije uzeti na sebe odgovornost, da okasni. Jer je ovo, iza ujedinjenja, najveća stvar.

Najnovije zakonski propisane tiskanice

Knjiga kontrola alkoholnih pića
Unos — iznos
molba općini radi izdanja uverenja
Zemljoradničko uvjerenje
koje općina upušta
Obračun iz kupov. robe na kred. i iz ostalih pravn. odnosa.
Obligacije zemljoradn. dugova
po 100 kom. vrlo umjerene cijene
po komadu Din. 1.—
Opomene dužnicima zemljoradnicima
100 kom. Din. 15.—
Molbe za dozvolu prodaja vlast. vina
100 kom Din. 25.
nabavlja se kod:
Tiskare E. Vitaliani i Sin - Šibenik

Šibenik - GRADSKE VIJESTI - Split

VELIKI PLAN TURISTIČKIH RADOVA ZA ŠIBENIK I OKOLICU

Rezultat zasjedanja turističkog odbora grada Šibenika

Šibenik 11 januara. Prije nekoliko dana zasjedao je gradski turistič i odbor. Poslije svestrane diskusije u kojoj su uzeli učešća svi članovi odbora, usvojio je slijedeći program turističkih radova na području naše opštine i okolice.

U prvom redu predviđen je regulacioni plan grada Šibenika kao njegov osnovni preduvjet za pravilan razvitak. Da bi se ovo moglo sprovesti potrebno je osnivanje posebnog fonda dotiran od interesovanih ministarstva. Radovi na pošumljivanju šibenske opštine imali bi se izvoditi po unapred spremljenom planu sa dovoljno kredita kako bi bili isključeni zastoji u izvođenju plana. Pošumljivanje bi se izvršilo i u predjelima Rogoznice, Primoštena, Krapnja i Zablaća.

Izgradnja šibenske obale od gata Krke do lučke peljarnice pretstavlja jedno od najvažnijih turističkih pitanja za grad Šibenik. Izgradnjom ovog dijela obale u mnogome bi se izmjenio izgled Šibenika s morske strane. Nacrti nove projektovane obale već su gotovi i dostavljeni nadležnom ministru na odobrenje. Uz novu šibensku obalu usko je vezano pitanje skele za prevoz na turističkom putu od položaja Martinske do Šibenika. Kako će uskoro turistički put biti predan saobraćaju to neće isti imati praktične vrijednosti radi nenabavke skele i uređenja obale.

Projekat predviđa i izgradnju novog putničkog kolodvora i to na položaju „Draga“ koji se nalazi na obali i do kojeg je sproveden kolosjek.

U cilju organizovanja i koncentrovanja turističke propagande podignut će se turistički dom. U sklopu organizacije turističke propagande i informativne službe osjeća se pomanjkanje spremnih vodiča po gradu i okolici pa će se organizirati kurs za vodiče,

Traži se što skorije uređenje vidilica na starim gradskim utvrdama sv. Ivan i sv. Ana, do kojih bi vodile serpentine sa terasama i belvederima smještenim na onim tačkama odakle se pruža pogled na more i na mnogobrojne otoke šibenske okolice.

U Šibeniku postoje arheološki i prirodoslovni muzeji koji su smješteni u vrlo neuglednim i zabitnim zgradama te su usljed toga nepristupačni publici. Pored toga Šibeniku, kao kulturnom sjedištu sj. Dalmacije potrebna je i reprezentativna galerija slika u kojoj bi u glavnome bili zastupani domaći umjetnici.

Oba muzeja kao i galerija slika biće smješteni u općinskoj zgradi na poljani Kr. Petra koja bi se, prema ovom programu turističkog odbora, preuredila i koja bi dobila monumentalnu fasadu.

Kako se predviđa, u narednim godinama veći priliv stranaca to će se na obali izgraditi veliki moderni hotel. Zatim će se pristupiti proširenju kupališta „Jadrije“. Čitav prostor oko današnjeg kupališta ima se pošumiti, a zatim izgraditi veliki moderni hotel koji će zadovoljiti potrebe stranaca i boljestojećih građana.

Za šire slojeve građanstva predvidja se izgradnja kupališta na potožaju „Paklina“. Pošumiće se kupališni rajoni „Crnica“, „Paklina“, „Martinska“ i „Mandalina“. Skradinski buk ima se pretvoriti u turističku atrakciju Šibenika. Na kraju projekat predviđa uređenje i poljepšavanje pojedinih mjesta u okolici, kao izletišta, te poboljšanje željezničkih i parobrodarskih veza.

Ovaj projekat dostavljen je Banskoj Upravi u Splitu. (g.)

☐ PREKSINOĆ oko 8 sati pred Kornatskim otočjem sudarili su se dva talijanska parobroda. Parobrod „Ubertas“ nakon sudara naglo je potonuo. Posada je spasena i sa parobrodom „Morea“ odvedena u Trst. Detaljni podaci fale.

☐ U FOND „TRIBUNE“ da počaste uspomenu blagopokoj. *Veljka Mravak* priložili su: gospodin Justo Dellagiovanna dinara 20.— Tiskara E. Vitaliani i Sin dinara 30.— Uprava i uredništvo najtoplije zahvaljuje.

Zasjedanje banskog vijeća

Novi proračun naše banovine povećaje za 22 miljona dinara

prvi dan zasjedanja

Split, 11 t. mj. Jutros je u sali gradske opštine počelo redovno zasjedanje banskog vijeća Primorske banovine pod presjedništvom bana g. Dr. Jablanovića. Poslije prozivke prešlo se na dnevni red: raspravu budžeta za godinu 1937-38. Novi budžet iznosi 57.300 000 sa aneksima 59.600.000 tako da je od prošlogodišnjeg veći za 22,121.000 Din. O vaj povećani rashod podjeljen je na sva odjeljenja banske uprave. Tako je na pr. budžet poljoprivrednog odeljenja povećan u materijalnim rashodima za preko 800.000 Din. U budžetu ovog odeljenja predviđen je i beskamatni zajam Zadružnom Savezu za njegovu sanaciju u visini od miljon dinara. Zatim 400.000 Din za konačno uređenje prostorija za vinogradarske škole u Blatu a 300.000 za rasadnik u Kaštelima.

Kako je od ove godine Banska Uprava preuzela na sebe troškove uzdržavanja osnovnih škola to je, zbog ovog rasterećivanja opštinskih samouprava, povećan budžet prosvjetnog odeljenja za oko 5 i po miljona dinara.

Novi budžet predvidja za narednu godinu jaču djelatnost na polju javnih radova za koje je predvidjen izdatak od 4 miljona dinara (u lanjskom 2 miljona 400 hiljada).

Budžet finansijskog odeljenja prema lanjskom je skoro dvostruk, jer je u toj unesena stavka za anuitet hipotekarnog zajma za gradnju banske palate u Splitu u visini od miljon 132 hiljade kao i za gradnju gimnazije u Kninu ju iznosu od 154 hiljade.

Novi budžet predvidja i svotu od miljon dinara za unapredjenje turizma.

Kako je svim banskim vječnicima na vrijeme dostavljen predlog budžeta za narednu godinu to se odmah po izvršenim formalnostima prešlo na debatu u kojoj su uzeli učešća više govornika.

Zasjedanje se nastavlja. (c)

☐ ADVOKAT Dr. JOSIP BARBIERI u Splitu preselio se je i otvorio Kancelariju u HRVOJEVOJ ulici 8/II. Tel. 3 25. 4—2.

PLES NARODNE ŽENSKE ZADRUGE

U subotu 9. I. održala je Narodna žen. Zadruga ples u počast rođendana Nj. Vel. Kraljice-Majke. Čist prihod ove večeri namenjen je siromašnoj deci grada.

U ukusnoj opremljenoj sali Sokolskog doma otvoren je početak sa »Kraljevim kolom“, vođen od g. komandanta mesta i g. pretsednice zadruge. Na plesu dame su bile većinom u narodnim živopisnim nošnjama. Nošnje iz svih krajeva države bile su zastupane. Šibenska, kninska, vrlička, sinjska, kaštelanska, dubrovačka, okolice Zagreba, Siska, Petrinje, Maslovine, slavonska, bosanska djevojačka i staro bosanska, vojvođanske, šumadiska, niška, kosovska, okolina Skoplja, Prizrena, Bitolja i Skadra. Bilo je jedno vlastelinsko odelo iz Južne Srbije, Crnogorske nevesta i drugih koje su svojim šarama davale sali življi izgled. Krasni i originalni nakiti na nošnjama krasili su dame.

Ples se je odvijao sve življe i življe u noć. Ples mladih gospođica precizno je izveden i nagrađen frenetičnim aplauzom.

Doček Nove Godine!

13 tekućeg mjeseca u oficirskom domu u 21 sat održati će se uz razne atrakciju, šale i iznenađenja doček pravoslavne Nove godine.

Pristup dužnoljen članovima i prijateljima uz stalne ulaznice.

☐ Gg. MINISTRI Dr. MARKO KOŽUL i Dr. SUBOTIĆ napustili su naš grad i otputovali za Beograd.

☐ SOKOLSKA GLAZBA priređuje u subotu dne 16 ovoga mjeseca u svim prostorijama Sokolskog doma p l e s uz pristup krabulja. Početak u 21 sat.

Za krabuljne legitimacije i za rezervisanje stolova obratiti se u sokolskom domu od 19—21 sat.

Dr. Josip Berković izviždan

Starigrad, 7 januara 1937.

Narodni poslanici b. HSS već nekoliko vremena obilaze svoje izborne srezove u svrhu „reorganizacije“ pristaša „hrvatskog pokreta“.

Tako je i g. dr. Berković poduzeo novo putešestvije po Hvarskom srezu da novim obećanjima podigne duh svojih pristaša. Uputio se u prošlu nedjelju u Hvar, pa se kroz sela Brusje i Grablje spustio u uvalu Sv. Ante i ukrcao u motornu lađu da obiđe svoj rodni Starigrad. Na svom dosadašnjem putu nije imao naročitog uspjeha, pa je mislio da će ga, ako niko drugi, a ono bárem Starigrad, dočekati kako se pristoji jednom narodnom poslaniku. On je u prošlosti ipak radio za svoj rodni kraj, a gradskim ulicama još odjekuju njegovi oduševljeni poklici: „Živio Kralj“! „Živila Jugoslavija!“ Što mari ako na ovom svom putovanju izjavljuje da je 1 decembra 1918 godine bio infamna prevara! Ta, to je politika! Sutra će, ako bude trebalo, izjaviti da je i „hrvatsko pitanje“ bilo prevara, falsifikat i slično.

Dok se gosp. dr. Sibe uronjen u ovakovim mislima približavao mjestu, njegovi telali obilazili su okolna sela i pozivali pristaše na doček. Tako se skupiše na obali svi članovi stranke da se vide sa svojim vođom i da saslušaju kada će da poteče med i maslo, ako ne svima, a ono — barem nekomu. Ali ni protivnici nisu mirovali, pa su se i oni slili na pristanište u tolikom broju da se „svečari“ jedva zapažahu.

Bilo je blizu sedam sati naveče kad se motor pojavio na ulazu luke. Lađa je išla smjerom obale Kralja Petra, ali kad sa broda opaziše da je na obali neočekivano mnogo svijeta, dosjetiše se jadu i naglo okrenuše prema „Staroj obali“ koja je u taj mah bila prazna. Stade divlja borka prema motoru. Pristaše dr. Berkovića jedva dospješe da mu jedan put zaviču „živio“, kad li jedna paklena larma: zviždanje, urlanje i bukanje, prolomi kao vihor zrakom i zagluši sve. Starigrad je vidio i doživio lijepih i dirljivih manifestacija i ogorčenih demonstracija, ali može se sa sigurnošću ustvrditi da još niko nije bio počašćen sa ovako uvjerljivom drekom.

G. dr. Berković, očito neugodno dirnut neočekivanim pozdravom, jedva je uspio da se iskrca i da se kroz urlajuću masu, branjen od žandara, provuče do lokala u kojemu se imao održati sastanak.

Na zboru je gospodin narodni poslanik „izložio političku situaciju“ i izrekao nekoliko sasvim kontradiktornih i nelogičnih fraza, sličnih onoj o bačvi s jednim obručem koji bi imao puknuti, pa je zatim izvršio reorganizaciju mjesnog odbora odredivši članove nove uprave. Iza njega govorio je referent Gospodarska sloge iz Zagreba o ciljevima ove organizacije.

Nakon svršena sastanka, kojemu je prisustvovalo stotinjak osoba, računajući žene i djecu, ponoviše se demonstracije proti dr. Berkoviću u još većem obimu. Pored ostaloga klicalo se Kralju Petru i Jugoslaviji a proti jalovoj politici zavaravanje naroda i sijanja bespotrebne nesloge i mržnje.

Jedino energičnom nastupu žandara ima se zahvaliti što nije došlo do težih izgreda i do tvornog obračunavanja.

Žao nam je što se gospodinu dr. Berkoviću ovako grubo srozao auktoritet u njegovom rodnom mjestu. Ali što ćemo: Ko što sije, to i žanje.

Gospoda sa vodstva svojim radom nastoje da sruše sve auktoritete koji su na putu ostvarenju njihovih ciljeva, zaboravljajući da će se to konačno njima samima teško osvetiti.

Na kraju bi htjeli zamoliti g. dr. Berkovića za jedno objašnjenje.

Kod sva tri posljednja glasanja, koja su od 5 maja 1935 godine provedena u Staromegradu, mjesni „Talijani“ glasovaše listom za b. HSS. Time su oni, prema teoriji gospodina dr. Rudolfa Pederina, postali „ispravni Hrvati“. U redu! Neka im takovih Hrvata. Nego ipak ne možemo shvatiti kako se Hrvatstvo Mačekova pokreta može složiti s činjenicom da ovi novopečeni „Hrvati“ još uvijek imaju svoje društvo „Circolo Phario“, koje je potpomagano sa izvjesne strane. G. dr. Berkoviću je dobro poznato da je ovo društvo kroz decenije bilo kula autonomaštva i talijanaštva i kuhinja strahovitih protunarodnih borbi, koje su mnogo puta i krvavo svršile, pa ga molimo da nam objasni kako članovi tog društva mogu biti i pripadnici „Hrvatskog pokreta“. Ako se slaže s nama, bilo bi dobro da savjetuje svoje prijatelje da već jednom raspuste „Circolo Phario, loše uspomene, barem za nas koji smo ostali Hrvati kakovi smo bili i prije: pristalice veličine nacije i Istinskog dobra naroda.

Starogradanin.

„Lopovi" u akciji

Tijesno 10 januara 1937.

U noći izmedju 9 i 10 januara o. g. nepoznati lopovi provalili su u dućan mjesnog trgovca gospodina Ante Paskvalina odnijevši iz istog gotovog novca oca 4000 dinara i razne druge robe, većinom bolje vrsti platna u vrijednosti oca 16.000 dinara.

Provalnici kako se moglo vidjeti ušli su u dućan iskrivivši velikom drvenom polugom gvotdene šipke od prozora, a jedan dio stakla na okviru odrezali dijamantom, što je bilo dovoljno da otvore sam prozor.

Dućan gospodina Paskvalina nalazi se na najprometnijem mjestu u varoši (kod samog mosta), pak se po samome tome može zaključiti da su lopovi bili jako odvažni.

Iste noći a vjerovatno i isti lopovi provalili su u Svetište Gospe od Karavadja, čija su vrata velikim kamenom srušili i tako ušli u crkvu.

Na sreću u svetistu nije bilo nikakovih dragocijenosti, tako da lopovi, osim nekoliko dinara koje su našli u škrabicama, nisu se ničim drugim mogli koristiti.

Vlasti vode energičnu istragu za pronaći zlikovce. -o.

KNIN

Plesno veče prijateljá Francuske

Naše mladodruštvo „*Société française de la France*" bilo je 9 I o. g. veoma uspjelo „soirée dansante". Velika dvorana Grand hotela bila je, već prije 9 s., puna birane publike, a u 9 s. započeo je koncertni dio programa, koji je izvodila vojna muzika pod nastojanjem višeg vojnog kapelnika, g. potpukovnika Ferda Hercoga. Koliko izbor klasičnih kompozicija, toliko njihovo izvodjenje, izvježbano, produbljeno i interpetirano muzičkom spremom i shvatanjem odličnog kapelnika, g. potpuk. Hercoga, naišlo je na zanosno odobravanje i priznanje. Pastorale i Farandole iz L'arlésienne od Bizet a, pa En bateau i Ballet, iz Petite suite od C. Debussy-a i Maximilian Robespiere od H. Litoppa, Ouverture op. 55 — bilo je s najvećom napetošću saslušano i aplauzom nagradjeno.

Drugi dio programa — ples, započeo je narodnim kolom i nastavio se je do 4 s. ujutro, u najljepšem raspoloženju i animiranoj otmjenosti i srdačnoj duhovitosti i veselju uglednih zvanica i susretljivosti i pažnji uprave toga mladoga i kulturnoga društva.

Moralni i materijalni uspjeh ove, u svakom pogledu odlične zabave, bio je velik, kako se je i očekivalo od ovakova ugledna društva, kojej svaki dan, dobiva sve to više članova, osobito iz krugova gg. oficira. (m)

Knjige i časopisi

„Jadranska Straža" glasilo Udruženja Jadranska Straža izašlo je za mjesec januar u ljepoj tehničkoj opremi i bogatog sadržaja.

— — —

Ovih dana izišla je knjiga „su eoin du ſen" od Emile Souvestre.

Uvod i bilješka priredio je g. Dr. Crnić Mijo, Knjiga je izašla u nakladi knjižare Đ. Čelapa u Zagrebu. Ovo je sedma knjiga koju izdaje ova knjižara o francuskoj literaturi. Knjiga je štampana na finom papiru i ljepo uredjena. Cjena je knjizi 18 dinara. Naručuje se kod: knjižare A. Čelap — Zagreb, Trg Kr. Aleksandra 8.

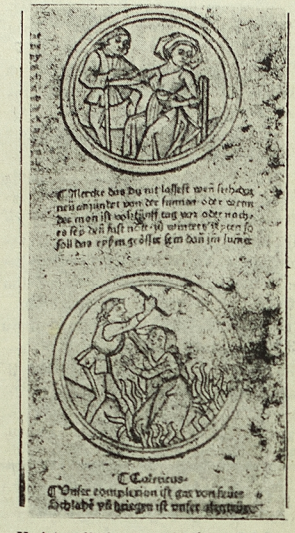
Naš kalendar

Razvijanje i značenje

Znamo da je 1936 prosta godina bila prestupna, jer februar je imao 29 dana.

Prolaženje vremena merimo, prema obretanju zemlje i položaju planeta, sedmicama, mesecima i godinama. Ovo nazivamo kalendar.

Svojedobno imali su stari germani

Najstariji štampani njemački kalendar g. 1439

kalendar koji se razlikovao od našega. Djeljenje dana u sedmici vršen je pomoću 7 inicijalnih slova, a brojanje za 19 godišnji ciklus djelio se pomoću daljnih inicijalnih slova i veza. Ovakav kalendar bio je sličan starom „Julijanskom" kalendaru.

Potreba o djeljenju vremena osjećala se je još mnogo ranije. Razne mjesečne faze bile su pomoćna baza raznih kalendara te su dobro odgovarale. U to doba bile su uvedene prve mjesečne periode od 29 do 30 dana.

Kasnije se prešlo sa djeljenja prema mjesečevim mjenama na djeljenje godine prema suncu.

Najteže je bilo odrediti godinu kada se ustanovilo da svako godišnje doba nema jednaki broj mjesečnih mjena.

Stari Egipćani stvorili su bazu za pomičnu godinu od 365 dana koja sa mjesečnim mjenama nije bila u nikakvoj vezi. Djelili se u 12 mjeseci po 30 dana, te 5 pomičnih.

Kod Sirijanaca i Makedonaca godina se dijelila u 13 djelova na bazi sunca.

Grci su sastavili kalendar od 12 jed-

Papa Grgur XIII utvrditelj današnjeg kalendara

nakih mjeseca koji su ispunjavali godinu.

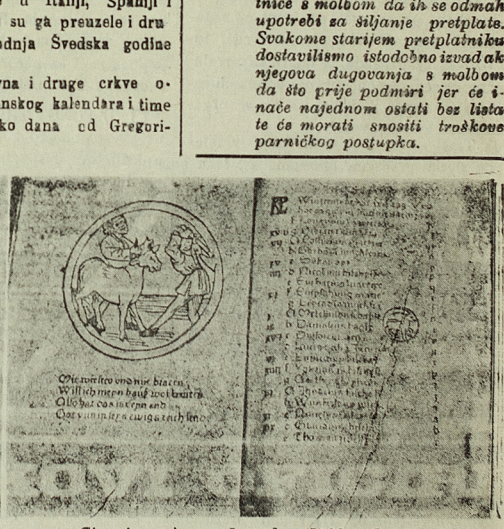
Vidimo da se je mnogo kalendara stvaralo, do današnjeg, kojeg je 47 god. pr. Krista sastavio Julije Cezar i utvrdio poznati Julijanski kalendar sa 365 dana i svakom tromjesecu dodao 1 dan. Cezar je postavio brojke dana koje se i danas upotrebljavaju. Kasnije su nastale nekoje promjene.

Papa Georg XIII napravio je zadnje velike reforme kalendara. Napravljen je „Gregorianski" kalendar kojeg danas upotrebljavamo. Ovaj kalendar bio je upotrebljen najprije u Italiji, Španiji i Portugalu. Kasnije su ga preuzele i druge države, a najzadnja Švedska godine 1753.

Rusko pravoslavna i druge crkve ostale su kod Julijanskog kalendara i time zaostale za nekoliko dana od Gregorijanskog.

Zemljoradnički kalendar iz Bavarske (god. 1580.)

Stranica mjeseca decembra 1500 god.

Privredni pregled

Poreska uprava u Šibeniku objavila je ovaj poziv:

Na osnovu čl. 100 pravilnika o neposrednim porezima pozivaju se svi poslodavci, koji su dužni vršiti naplatu službeničkog poreza u markicama, da knjižice svojih uposlenika za 1936 godinu podnesu ovoj Upravi na pregled najdalje do konca januara 1937 godine.

Na pregled se imaju podnijeti i knjižice onih lica čiji prihod ne dosiže porezu podložnu sumu pak su radi toga oslobodjeni.

Protiv poslodavaca, koji se ovom pozivu ne odazovu i protiv onima, kojisnijesu uopće uljepili ili ne u dovoljnom iznosu ili koji nijesu propisno poništili poreske markice, postupiće se po propisima čl. 139 tač. 2 i 4 odnosno čl. 142 zakona o neposrednim porezima.

— — —

Prijave za razrez poreza prema pozivu broj 257 Poreske Uprave u Šibeniku od 7-I. t.g. imaju se ovoj Poreskoj Upravi — do 31 januara tekuće god. — podneti prijave za razrez poreza tečevina, posebnog poreskog dodatka, poreza na na poslovni promet, poreza na neženje i poreza na luksus za tekuću 1937 godinu.

U istom roku imaju se predati i prijave poreza na rent za ovu godinu.

VJEČNO LIŠĆE

U pustinjama Južne Amerike raste i takvo drveće, čije lišće ne opada. Ono ostaje na drvetu, raste i razvija se zajedno sa granama i stablom. Vremenom to lišće postane veliko, sasvim drvenasto, teško, i gubi sve više svoju zelenu boju.

MALI OGLASNIK

Do 15 riječi D. 6, svaka daljnja reč 50 p. (uvrštava se najmanje 2 puta)
Priopćeno po retku D 10 — Oglasi poštarili

KUPUJEM Bankovne knjižice, Zlato i Brilijante. „Nakit" posredovanje za nabavu zajmova, Split — Kresimirova 3.

Štampani su novi formulari: MOLBA ZA SMANJENJE DUGA — za molbe koje se upućuju Sreskim sudovima.
Formulari — tiskanice mogu se dobiti za cijenu od 1.- din. po komadu kod Tisk. E. Vitaliani i Sin Šibenik.

Stalna i dobra zarada!

Traže se spretne osobe voljne preuzeti raznašanje lista pretplatnicima po kućama. Ponude sa referencama iz Šibenika i Splita na upravi lista izravno.

Prodaje se novogradnja u gradu, tri sprata sa prostranim teracama, prizemlje i visoko podkrovlje te velika bašća, vrlo lijepi prometni položaj podesno za svaku svrhu kao stanovanje, ludustrija, hotel re-tauracija ili koji zavod. Cijena umjerena, uvjete vrlo korisne. Informacije u upravi.

Osnovana 1907. godine
BANKA I ŠTEDIONICA d. d.
KRAPINSKE TOPLICE
Filijala u ZAGREBU
Martićeva ulica 27.
PRIMA upise na obročne tjedne uz vrlo povoljno ukamaćenje! U vezi sa BESPLATNIM OSIGURANJEM ŠTEDNJE
PODJELJUJE ZAJMOVE
državnim, samoupravnim činovnicima i službenicima, odličnim, naredniс., penz., privatnicima i t. d.
Za sve upute obratite se izravno na zavod.

PRETPLATNICIMA !

Priložili smo čekovne uplatnice s molbom da ih se odmah upotrebi za šiljanje pretplate. Svakome starijem pretplatniku dostavilismo istodobno izvadak njegova dugovanja s molbom da što prije podmiri jer će inače najednom ostati bez lista te će morati snositi troškove parničkog postupka.

Direktor: HAMILKAR VITALIANI — Glavni i odgovorni urednik: BRUNOSLAV J. LORINI — Štampa: Tiskara E. Vitaliani i Sin, Sibenik — Plativa i tuziveu Sibe...